

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
30 серпня 2021 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНІ ПРАВА ЛЮДИНИ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент
27 серпня 2021 року _____

Олена ГАЛУС

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
27 серпня 2021 року, протокол № 1

В.о. завідувача кафедри,
доктор юридичних, професор
27 серпня 2021 року

_____ Ігор САМСІН

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
27 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,90 ум. др. арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	2
2.	Заплановані результати навчання	–	3
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	7
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	7
	4.2. Аудиторні завдання	–	8
	4.3. Самостійна робота студентів	–	8
5.	Методи навчання та контролю	–	9
6.	Схема нарахування балів	–	10
7.	Рекомендовані джерела	–	10
	7.1. Основні джерела	–	10
	7.2. Допоміжні джерела	–	16
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	19

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	23 Соціальна робота
2.	Код і назва спеціальності	–	232 Соціальне забезпечення
3.	Назва спеціалізації	–	не передбачена
4.	Назва дисципліни	–	Соціальні права людини
5.	Тип дисципліни	–	професійної підготовки
6.	Код дисципліни	–	ВД 2.1.12.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	другий
10.	Семестр	–	третій
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	44
	% від загального обсягу	–	49
	лекційні заняття (годин)	–	22
	% від обсягу аудиторних годин	–	50
	семінарські заняття (годин)	–	22
	% від обсягу аудиторних годин	–	50
	самостійна робота (годин)	–	46
	% від загального обсягу	–	51
12.	Форма семестрового контролю	–	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	ВД 2.1.3. Основи теорії держави і права; ОДПП 1.2.2. Система соціального забезпечення;
	2) супутні дисципліни	–	ОДПП 1.2.5. Право соціального забезпечення; ВД 2.1.11. Конституційні гарантії права на соціальний захист
	3) наступні дисципліни	–	ОДПП 1.2.6. Трудове право;

ОДПП 1.2.17. Соціальна робота в територіальній громаді;
 ОДПП 1.2.21. Міжнародні стандарти соціального забезпечення;
 ОДПП 1.2.26. Судовий захист права на соціальне забезпечення;
 ВД 2.1.21. Правові засади медичної діяльності;
 ВД 2.1.34. Соціальне забезпечення дітей-сиріт і дітей позбавлених батьківського піклування.

14. Мова вивчення дисципліни

– українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Соціальні права людини» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки на першому рівні здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

СК 02. Здатність розуміти нормативно-правову базу стосовно сфери соціального забезпечення;

ПР 04. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення;

ПР 08. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>
<i>1. Знання</i> <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) Називати понятійно-термінологічний апарат навчальної дисципліни Соціальні права людини;
1.2) визначати закони та нормативні акти, що регулюють порядок реалізації соціальних прав;
1.3) описувати систему соціальних прав людини;
1.4) характеризувати порядок реалізації окремих соціальних прав людини.
<i>2. Розуміння</i> <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) Уміти пояснювати сутність соціальних прав;
2.2) уміти пояснити специфічні терміни, що застосовуються у законодавстві про соціальний захист;
2.3) орієнтуватися у міжнародних стандартах соціальних прав людини;
2.4) розуміти порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів та посадових осіб в сфері соціального захисту.
<i>3. Застосування знань</i> <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>

3.1) Знаходити необхідний нормативно – правовий акт щодо порядку реалізації окремих соціальних прав людини;
3.2) складати процесуальні документи щодо захисту соціальних прав людини;
3.3) використовувати теоретичні знання з навчальної дисципліни для вирішення практичних завдань;
3.4) могли кваліфікувати юридичну відповідальність за порушення законодавства в сфері дотримання соціальних прав людини;
3.5) аргументовано доводити свою думку з питань діяльності органів публічної влади в сфері забезпечення соціальних прав людини.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) Аналізувати сутність правового регулювання суспільних відносин в сфері соціального захисту;
4.2) здійснювати правовий аналіз державних і муніципальних рішень з питань забезпечення соціальних прав людини;
4.3) розуміти як виникають, змінюються і припиняються суспільні відносини в процесі здійснення соціальних прав людини;
4.4) логічно проаналізувати характер і тенденції розвитку законодавства про соціальний захист.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) Аргументувати виділення соціальних прав в окрему групу прав людини;
5.2) аргументовано роз'яснити правовий статус суб'єктів соціальних прав.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) Оцінювати юридичну повноцінність нормативно-правової бази, що регулює соціальних прав людини в Україні;
6.2) робити висновки щодо основних тенденцій вдосконалення правового регулювання соціальних прав людини;
6.3) пропонувати власні шляхи вирішення правових колізій у законодавстві про соціальні права людини;
6.4) розробляти можливості запозичення норм соціальнозабезпечувального зарубіжного законодавства в національне законодавство.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) розробляти проекти процесуальних документів за завданою ситуаційною задачею;
7.2) сформулювати своє бачення щодо перспектив вдосконалення системи соціальних прав людини в Україні.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика соціальних прав та свобод людини і громадянина

Поняття та класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Поняття та місце соціальних прав та свобод людини і громадянина в системі конституційних прав та свобод людини і громадянин. Зміст та обсяг прав та свобод людини і громадянина. Поняття та особливості соціальних прав та свобод людини і громадянина. Система конституційних соціальних прав та свобод людини і громадянина. Види соціальних прав та свобод людини і громадянина.

Тема 2. Конституційне право на соціальний захист

Становлення та розвиток права на соціальний захист на території України. Поняття і сутність конституційного права на соціальний захист. Співвідношення термінів «соціальний захист» і «соціальне забезпечення». Зміст, обсяг та межі конституційного права на соціальний захист. Комплексний характер конституційного права на соціальний захист. Місце права на соціальний захист в системі конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Тема 3. Конституційне право на працю та пов'язані з ним соціальні права

Поняття та зміст конституційного права на працю. Механізм забезпечення права на працю. Гарантії права на працю. Конституційне право на страйк. Обмеження права на страйк. Конституційне право на відпочинок. Гарантії права на відпочинок.

Тема 4. Конституційне право на житло

Поняття та зміст конституційного права на житло. Механізм забезпечення права на житло в Україні. Правові механізми пільгового забезпечення громадян житлом. Гарантії конституційного права на житло.

Тема 5. Конституційне право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї

Поняття та зміст конституційного права на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї. Механізм забезпечення права громадян України на достатній життєвий рівень. Проблеми реалізації права громадян на достатній життєвий рівень в умовах формування в Україні демократичної, правової, соціальної держави.

Тема 6. Конституційне право на охорону здоров'я, медичні допомогу та медичне страхування

Поняття та зміст права людини на охорону здоров'я. Співвідношення конституційного права на охорону здоров'я з іншими правами людини. Право на безоплатну медичну допомогу: проблеми реалізації. Поняття та види медичного страхування. Перспективи розвитку медичного страхування в Україні.

Тема 7. Захист соціальних прав людини в Україні

Система адміністративно-правих форм захисту соціальних прав в Україні. Порядок оскарження актів органів виконавчої влади у сфері соціального захисту до вищестоящого органу. Діяльність по захисту та охороні соціальних прав спеціалізованими правоохоронними органами. Захист соціальних прав суб'єктами надання професійної правничої допомоги. Порядок судового захисту соціальних прав в Україні.

Тема 8. Захист соціальних прав Конституційним Судом України

Структура, повноваження та акти Конституційного Суду України. Правові позиції Конституційного Суду України щодо соціальних прав людини. Порядок подання та розгляду конституційної скарги.

Тема 9. Міжнародно-правовий захист соціальних прав людини

Поняття та види міжнародних стандартів в сфері соціального захисту. Міжнародні-правові договори в сфері соціального захисту. Захист соціальних прав людини в Європейському суді з прав людини. Міжнародні правозахисні організації. Досвід правового регулювання соціальних прав людини в зарубіжних країнах.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Загальна характеристика соціальних прав та свобод людини і громадянина	9	2	2	-	-	5
2.	Конституційне право на соціальний захист	12	4	4	-	-	4
3.	Конституційне право на працю та пов'язані з ним соціальні права	8	2	2	-	-	4
4.	Конституційне право на житло	9	2	2	-	-	5
5.	Конституційне право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї	10	2	2	-	-	6
6.	Конституційне право на охорону здоров'я, медичні допомогу та медичне страхування	10	2	2	-	-	6
7.	Захист соціальних прав людини в Україні	9	2	2	-	-	5
8.	Захист соціальних прав Конституційним Судом України	9	2	2	-	-	5
9.	Міжнародно-правовий захист соціальних прав людини	14	4	4	-	-	6
	Усього годин	90	22	22	-	-	46

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних, лабораторних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до окремих тем.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

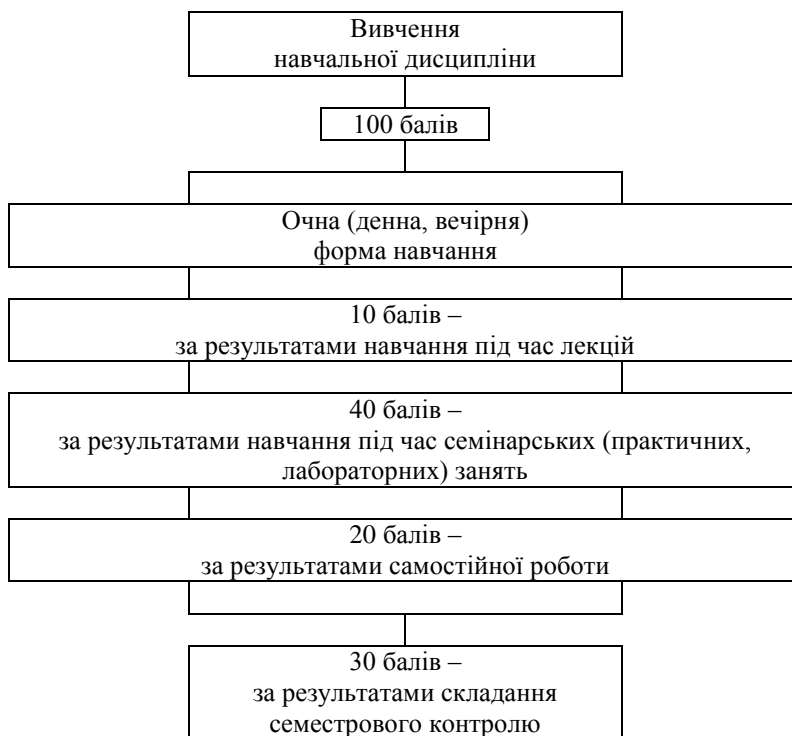
3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового заліку.

Структура залікового білету включає 30 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 6.07.2005 р. Офіційний вісник України. 2005. №32. Ст. 1918.
4. Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
5. Житловий Кодекс Української РСР від 30.06.1983 № 5464-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>.
6. Кодекс адміністративного судочинства України від 6.07.2005 р. Офіційний вісник України. 2005. №32. Ст. 1918.
7. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
8. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. Голос України. 1998. 24 лют.
9. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. Голос України. 2012. № 188.
10. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI. Голос України. 2013. № 22.
11. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. Голос України. 1992. 16 груд.
12. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. Голос України. 2000. № 245.
13. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. Голос України. 2005. № 23.
14. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. Голос України. 2014. № 225.
15. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. Голос України. 2003. № 157.
16. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 22. Ст. 171.
17. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. Голос України. 1999. 3 лист.
18. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. Голос України. 2012. № 153-154.
19. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. Голос України. 2003. № 154.
20. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 21. Ст.252.
21. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#n207>
22. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
23. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 45. Ст.425.
24. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 16. Ст. 200.

25. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
26. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. ВВРУ. 2017. № 35. ст. 376.
27. Деякі питання соціального захисту постраждалих учасників Революції Гідності: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2018 р. № 119. Урядовий кур'єр. 2018, № 46.
28. Положення про дитячий будинок сімейного типу: постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р. № 564. Офіційний вісник України. 2002. № 18. Ст. 12.
29. Положення про Міністерство соціальної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 423. Офіційний вісник України. 2015. № 51.
30. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин першої, другої статті 2 Закону України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» (справа про надання допомоги по тимчасовій непрацездатності) № 1–рп/2005 від 17.03.2005 р. Вісник Конституційного суду України. 2005. № 1. Стор. 3.
31. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень підпункту «б» підпункту 4 пункту 3 статті 7 Закону України «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», пункту 1, абзацу третього пункту 5, пункту 9, абзаців другого, третього пункту 10, пункту 11 розділу I Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (справа про страхові виплати) № 20–рп/2008 від 08.10.2008 р. Офіційний вісник України. 2008. № 80. Стор. 63. Ст. 2698.
32. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 103 Конституції України в контексті положень її статей 5, 156 та за конституційним зверненням громадян Галайчука Вадима Сергійовича, Подгорної Вікторії Валентинівни, Кислої Тетяни Володимирівни про офіційне тлумачення положень частин другої, третьої, четвертої статті 5 Конституції України (справа про здійснення влади народом) № 6–рп/2005 від 5.10.2005 р. Урядовий кур'єр від 19.10.2005 р. № 198.
33. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) № 15–рп/2004 від 02.11.2004 р. Урядовий кур'єр від 17.11.2004 р. № 219.
34. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням правління Пенсійного фонду України щодо офіційного тлумачення положень статті 1, частин першої, другої, третьої статті 95, частини другої статті 96, пунктів 2, 3, 6 статті 116, частини другої статті 124, частини першої статті 129 Конституції України, пункту 5 частини першої статті 4 Бюджетного кодексу України, пункту 2 частини першої статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України в системному зв'язку з окремими положеннями Конституції України» № 3–рп/2012 від 25.01.2012 р. Вісник Конституційного Суду України. 2012. № 2. Стор. 2.
35. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) № 5–рп/2005 від 22.09.2005 р. Урядовий кур'єр від 5.10.2005 р. № 188.
36. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 45 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин третьої, четвертої статті 59 Закону України «Про Державний бюджет України на

- 2003 рік» (справа про соціальний захист військовослужбовців та працівників правоохоронних органів) № 7–рп/2004 від 17.03.2004 р. Урядовий кур’єр від 21.04.2004. № 75.
37. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 44, 47, 78, 80 Закону України «Про Державний бюджет України на 2004 рік» та конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин другої, третьої, четвертої статті 78 Закону України «Про Державний бюджет України на 2004 рік» (справа про зупинення дії або обмеження пільг, компенсацій і гарантій) № 20–рп/2004 від 1.12.2004 р. Урядовий кур’єр від 30.12.2004. № 250.
38. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 93 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення абзацу другого пункту 2 про визначення стажу наукової роботи «з дати присудження наукового ступеня або присвоєння вченого звання» Постанови Кабінету Міністрів України «Про перелік посад наукових працівників державних наукових установ, організацій та посад науково–педагогічних працівників державних вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на одержання пенсії та грошової допомоги при виході на пенсію відповідно до Закону України «Про наукову і науково–технічну діяльність» від 27 травня 1999 року (справа щодо стажу наукової роботи) № 9–рп/2001 від 19.06.2001 р. Офіційний вісник України. 2001. № 26. Стор. 89. Ст. 1182.
39. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 29, 36, частини другої статті 56, частини другої статті 62, частини першої статті 66, пунктів 7, 9, 12, 13, 14, 23, 29, 30, 39, 41, 43, 44, 45, 46 статті 71, статей 98, 101, 103, 111 Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» (справа про соціальні гарантії громадян) № 6–рп/2007 від 09.07.2007 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0a6p710-07>.
40. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України, 53 народних депутатів України і 56 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 4 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 рік» № 20–рп/2011 від 26.12.2011 р. Вісник Конституційного суду України. 2012. № 1. Стор. 93.
41. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 58, 60 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» та Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пунктів 2, 3, 4, 5, 8, 9 частини першої статті 58 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» і підпункту 1 пункту 1 Закону України «Про деякі заходи щодо економії бюджетних коштів» (справа щодо пільг, компенсацій і гарантій) № 5–рп/2002 від 20.03.2002 р. Вісник Конституційного суду України. 2002. № 2. Стор. 10.
42. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України та 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзаців третього, четвертого пункту 13 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» та офіційного тлумачення положення частини третьої статті 11 Закону України «Про статус суддів» (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання) № 8–рп/2005 від 11.10.2005 р. Урядовий кур’єр від 09.11.2005. № 213.
43. Актуальні проблеми забезпечення прав людини у сфері праці та соціального захисту: колективна монографія / Г.І.Чанишева, І.В. Лагутіна, М.В. Сорочишин та ін. Одеса, Гельветика, 2018. 280 с.
44. Булкат Л.М. До питання про юридичну природу конституційного права громадян на соціальний захист / Громадянське суспільство в Україні: проблеми забезпечення

- правотворчої діяльності : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (1-2 квітня 2016 р.). Х : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. – С. 22-26.
45. Булкат Л.М. Право на соціальний захист у системі конституційних прав і свобод громадян / 20-річчя Конституції України: національна традиція та європейські стандарти конституціоналізму : Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (22 червня 2016 р.). К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2016. С. 166-171.
  46. Глазко Н.Д. Зарубіжний досвід забезпечення соціальної сфери. Ефективна економіка. 2014. № 5. С. 115–125. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3059>.
  47. Запара С. І. До питання про сутність соціального міжнародного стандарту. Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: тези наук. допов. та наук. повідом. учасн. III Міжнарод. наук.-практ. конф. / за ред. В. В. Жернакова. Харків: Кросроуд, 2011. С. 32.
  48. Конституційна держава та права людини й основоположні свободи: Україна та Європейський досвід: монографія. / Керівник авт. кол. Савчин М.В. Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. 348 с.
  49. Конституційне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. / Шемшученко Ю. С., Воротіна Н. В., Костецька Т. А. та ін.; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008–2008. Т. 2. 2008. 800 с.
  50. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / за ред. акад. Ю.С. Шемшученка. – К.: Видавництво «Юридична думка», 2008. 252 с.
  51. Міхальов В.О. Права людини в Україні: навчально-методичний посібник. Одеса, Гельветика, 2020. 122 с.
  52. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник. 5-те вид., доп. / Наук. ред. укр. версії І. Сенюта. Львів: ЛОБФ "медицина і право", 2011. 600 с.
  53. Погорілко В. Ф. Конституційне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. / Віктор Федорович Погорілко, Владислав Леонідович Федоренко ; за ред. В. Ф. Погорілка. К. : ТОВ Вид-во «Юридична думка», 2006–2008. Т. 1. 2006. 544 с.
  54. Права людини та їх захист у сучасних реаліях: навч. посіб. Авторський колектив; керівник Ю.В. Ломжець. Миколаїв, НУК, 2020. 208 с.
  55. Сташків, Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Бальцій Ю. Правовий статус міського голови в Україні. О.: Фенікс, 2007. 176 с.
2. Богословська Ж.М. Види конституційного права людини і громадянина на соціальний захист в Україні. Підприємство, господарство і право. 2010. № 5. С. 106–110.
3. Болотіна Н. Б. Законодавство України в сфері соціального захисту населення та перспективи його розвитку. Соціальне законодавство України: теоретичні і практичні проблеми розвитку: матеріали наук.-практ. семінару (м. Київ, 23 берез. 2005 р.). Київ, 2005. С. 10-18.
4. Болотіна Н. Б. Законодавство України в сфері соціального захисту населення та перспективи його розвитку. Соціальне законодавство України: теоретичні і практичні проблеми розвитку: матеріали наук.-практ. семінару (м. Київ, 23 берез. 2005 р.). Київ, 2005. С. 10-18.
5. Болотіна Н.Б. Право людини на соціальний захист в Україні. К. : Знання, 2010. 107 с.
6. Бригінець О.О., Галус О.О., Рижук І.В. Мінімізація корупційних ризиків в процесі забезпечення конституційного права на житло за допомогою державних та місцевих бюджетних програм (вітчизняний та зарубіжний досвід). *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 6/2. С. 10-13.
7. Булкат Л.М. До питання про юридичну природу конституційного права громадян на соціальний захист / Громадянське суспільство в Україні: проблеми забезпечення правотворчої діяльності : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (1-2 квітня 2016 р.). Харків : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. С. 22-26.

8. Булкат Л.М. Право на соціальний захист у системі конституційних прав і свобод громадян / 20-річчя Конституції України: національна традиція та європейські стандарти конституціоналізму : Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (22 червня 2016 р.). К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2016. С. 166-171.
9. Бульба В. Г. Соціальні функції держави: моногр. Харків: Вид-во Асоціації докторів наук державного управління, 2011. 264 с.
10. Вашкович В. В. Зміст та реалізація соціальної функції держави. Порівняльно аналітичне право. 2017. № 3. С. 113-115.
11. Галус О.О., Бригінець О.О., Рижук І.В. Врегулювання конфлікту інтересів в процесі пільгового забезпечення житлом за рахунок бюджетних коштів як гарантія конституційного права на достатній життєвий рівень. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 6/3. С. 13-16.
12. Галус О.О., Рижук І.В., Бригінець О.О. Впровадження принципу гендерної рівності в бюджетному процесі та при формуванні органів публічної влади в межах антикорупційної політики. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2021. № 3(95). С.141-153. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/issue/view/64/83>
13. Гірник О.О. Щодо проблеми вдосконалення законодавства України про соціальне обслуговування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. № 810: Юридичні науки. С. 231–236.
14. Гончаров А.В. Щодо питання періодизації історії соціального захисту населення України. *Вісник Донецького національного університету*. Серія В: Економіка і право. 2014. Вип. 2. С. 103–106.
15. Горбань О. П. Правовий та соціальний статус іноземця та особи без громадянства. *Форум права*. 2007. № 1. С. 26-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2007_1_8.
16. Дараганова Н. В. Розмежування понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення». *Юридична наука*. 2012. № 8. С. 46-51.
17. Дмитренко Ю. Соціальний захист без гарантій його реалізації – фікція. *Віче*. 2004 № 4. С. 62–66.
18. Івановська А.М., Галус О.О., Рижук І.В. Організація надання адміністративних послуг соціального характеру в територіальній громаді в умовах децентралізації як гарантія конституційного права на соціальний захист. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 9. С.17-21. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/735>
19. Івановська А.М., Галус О.О., Рижук І.В. Право на інформацію про діяльність органів публічної влади: окремі теоретико-правові аспекти. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 8. С. 9-15.
20. Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні. К.: Ін-Юре, 1997. 34 с.
21. Кириченко Ю.В. Класифікація прав і свобод людини і громадянина за Конституцією України: теоретичні та практичні аспекти / Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Серія Право. Випуск 21. 2014. С. 26–32.
22. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: підручн. Київ: Всеукр. асоціація видавців „Правова єдність”, 2008. 350 с.
23. Колосовська І. І. Сучасні підходи у реформуванні соціальної політики держави як регулятора розвитку соціальної сфери. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 43. С. 152-158.
24. Кочемировська О. О., Пищуліна О. М. Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні: аналіт. доп. Київ: НІСД, 2012. 88 с.
25. Куйбіда В.С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування. К.: МАУП, 2004. 432 с.
26. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: моногр. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 244 с.
27. Новосельська І. Кодифікація законодавства України із соціального забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 7. С. 43-45.

28. Рижук І.В., Бригінець О.О., Галус О.О. Антикоруційна політика у сфері публічного управління соціальною галуззю в умовах децентралізації. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 1(21). С. 47-54.
29. Рудик В. Щодо питання про конституційні гарантії права людини та соціальний захист. Підприємництво, господарство і право. 2005. №6. С. 25–28.
30. Сивак С. Конституційні гарантії права на пенсійне забезпечення і пенсійна реформа. *Право України*. 1997. № 12. С. 70–74.
31. Синчук С. Гарантування гідного рівня життя особи у сфері соціального забезпечення. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2011. Вип. 52. С. 234-242.
32. Сковронський Д. М. Теоретичні аспекти змісту соціальної функції Української держави. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2011. № 8. С. 164-173.
33. Шаптала Н. Гарантії забезпечення соціального захисту прав людини : практика Конституційного Суду України . URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/publish/article/163001>
34. Шибаніц Д.М. Сучасна проблематика «теорії поколінь прав людини» в умовах європейської міждержавної інтеграції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2015. Випуск № 31. Том 1. С. 57–61.
35. Яковлева Г. О. Держава та її органи як суб'єкти права соціального забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Випуск 34. Т. 2. С. 42-44.
36. Яковлева Г. О. До проблеми співвідношення соціального захисту та соціального забезпечення. *Пріоритети розвитку юридичних наук у ХХІ столітті: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 7–8 квіт. 2017 р.)*. Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2017. С. 91-92.
37. Яковлева Г. О. Зміст поняття конституційного права людини на соціальний захист. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2 (252). С. 100-104.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://portal.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України

<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського

<http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний Суд України

<https://court.gov.ua/> - Судова влада України

www.ombudsman.gov.ua - Уповноважений ВРУ з прав людини

<http://www.adm.km.ua/> Хмельницької обласної державної адміністрації

<http://www.km-oblrada.gov.ua/>- Хмельницької обласної ради

<http://www.khmelnysky.com/> - Хмельницької міської ради

<http://www.univer.km.ua/> - Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова